

Inspektion af Arresthuset i Frederikshavn den 15. marts 2011

OPFØLGNING

Dok.nr. 12/00198-1/PH

Indholdsfortegnelse

Ad 2.2.	Den generelle vedligeholdelsesstandard	3
Ad 2.3.3.	Celler mv	3
Ad 2.4.1.	Observationscelle	5
Ad 2.4.2.	Besøgslokale	6
Ad 3.1.1.	Arbejde.....	6
Ad 3.2.	Undervisning	7
Ad 3.3.	Behandling	10
Ad 4	Fritid	10
Ad 6.1.	Talsmandsordning.....	14
Opfølgning		14
Underretning		14

Den 7. november 2011 afgav ombudsmanden en endelig rapport om inspektion den 15. marts 2011 af Arresthuset i Frederikshavn. I rapporten bad ombudsmanden om oplysninger mv. om nærmere angivne forhold.

Jeg har i den anledning modtaget en udtalelse af 2. februar 2012 med bilag fra Direktoratet for Kriminalforsorgen, herunder en udtalelse af samme dag fra Arrestinspektøren for Midt- og Nordjylland, der erstatter en tidligere udtalelse af 15. december 2011 fra arrestinspektøren.

Jeg skal herefter meddele følgende:

Ad 2.2. Den generelle vedligeholdelsesstandard

Ombudsmanden bad om at blive underrettet om resultatet af en ansøgning om nyt celleinventar til de resterende celler, som arresthuset havde indgivet til direktoratet.

Direktoratet har oplyst, at Arresthuset i Frederikshavn nu har fået meddelelse om, at arresthuset får bevilliget nyt celleinventar til de resterende celler i arresthuset i starten af 2012.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Ad 2.3.3. Celler mv.

Ombudsmanden så under inspektionen de tre nye celler samt toilet og bad på 1. sal i den nye tilbygning til arresthuset.

Cellernes størrelse svarer til de øvrige celler i arresthuset, og der er mindre dørtrin ved cellerne. I badet er der desuden en kant ved gulvet til brusenichen.

I opfølgingsrapporten fra ombudsmandens sidste inspektion af arresthuset nævnte han, at direktoratet i en anden sag havde orienteret ham om, at det var besluttet, at tre

af cellerne i det nye byggeri i Arresthuset i Frederikshavn ville blive indrettet med handicaptoliet og bad, så de blev egnede til personer med handicap.

Ombudsmanden bad på denne baggrund direktoratet om at oplyse, hvorfor celleafsnittet i tilbygningen ikke var indrettet som planlagt dengang.

Arrestinspektøren har oplyst, at tilbygningen er etableret med de rum, der var planlagt. Det var arresthusets samlede kapacitet, der skulle udvides med fem pladser, og tre celler skulle etableres i tilbygningen, mens de to andre celler skulle etableres i den eksisterende bygning. Arresthuset har ikke kendskab til planlagt etablering af celler til personer med handicap, men der er dog mulighed for at få en kørestol op på 1. sal via elevatoren. Tilbygningen indeholder derudover lager/værksted i kælderen som beskrevet i rapporten samt bad og toilet på 1. sal. Besøgsrummet blev ikke som planlagt etableret i tilbygningen, hvilket skyldes sikkerhedsmæssige problemer ved ind- og udlukning fra rummet.

Arrestinspektøren har videre oplyst, at åbningerne i celledørene og i toiletdøren i tilbygningen er 80 cm brede, og at toilettet er uden fodlister. Dog er der en muret kant ved brusekabinen, der måler 7 x 7 cm.

Direktoratet har henholdt sig hertil. For så vidt angår etablering af celler til personer med handicap har direktoratet oplyst, at det skyldes en beklagelig misforståelse i kommunikationen, at cellerne i tilbygningen ikke blev udført uden dørtrin, og at badet ikke blev udført uden opmuret kant foran brusenichen. Direktoratet har bedt sin bygningssagkyndige om at undersøge muligheden for at ændre forholdene, så cellerne vil kunne bruges til kørestolsbrugere, der er så selvhjulpne, at de vil kunne anbringes i et arresthus.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Da ruderne i vinduerne til cellerne i den nye tilbygning er matterede, er det ikke muligt for de indsatte at kigge ud af vinduet, og dagslysindfaldet er begrænset. Ombudsmanden bad om at få oplyst, hvorfor denne løsning var valgt i stedet for ruder med en film, der gør det muligt at se ud, men ikke ind, ad vinduerne (der vender ud mod boligbebyggelse).

Arrestinspektøren har oplyst, at årsagen til de mattede ruder i cellerne skyldes, at arresthuset ligger i bymæssig bebyggelse, og at arresthuset har en etageejendom som nabo mod vest.

Arrestinspektøren har videre oplyst, at arresthuset "måtte erkende, at beboerne i disse lejligheder blev udstillet for de indsatte, når de opholdt sig på altanerne, hvorfor der blev indgået en aftale med boligforeningen om den valgte løsning."

Arrestinspektøren har desuden oplyst, at arresthuset ikke har modtaget klager fra indsatte over vinduerne. Det er tværtimod arresthusets opfattelse, at cellerne er eftertragtede, idet der til tider er venteliste til de tre celler.

Direktoratet har henholdt sig hertil.

Jeg har noteret mig, at arresthuset efter aftale med den boligforening, der ligger overfor arresthuset, har valgt en løsning, der (også) tager hensyn til, at de indsatte ikke skal kunne se beboerne i ejendommen overfor, når beboerne opholder sig på deres altaner.

Jeg har desuden noteret mig, at arresthuset ikke har modtaget klager fra indsatte over vinduerne, og jeg foretager mig herefter ikke mere vedrørende dette forhold.

Ad 2.4.1. Observationscelle

I loftet i observationscellen er der en plade, og mellem denne plade og loftet var der et mellemrum, som ombudsmanden nævnte muligvis kunne udgøre et sikkerhedsmæssigt problem. Det blev oplyst, at cellens varmekilde ligger bag pladen i loftet, og ombudsmanden forstod det sådan, at det derfor ikke vil være hensigtsmæssigt at fuge i revnen mellem pladen og loftet.

Ombudsmanden gik ud fra at arresthuset i forlængelse af hans bemærkninger under inspektionen havde overvejet, hvad der i stedet kunne gøres for at sikre, at der ikke er noget sikkerhedsmæssigt problem forbundet med den nævnte revne. Ombudsmanden bad om at få oplyst resultatet af disse overvejelser.

Arrestinspektøren har oplyst, at mellemrummet mellem loftet og pladen efter inspektionen er blevet lukket med fugemasse.

Direktoratet har henholdt sig hertil.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Ad 2.4.2. Besøgslokale

Den 12. februar 2011 satte en indsat (der var placeret i arresthusets besøgslokale på grund af overbelægning) ild til besøgslokalet, der brændte ned. Arresthuset havde tidligere fået afslag på at udvide besøgslokalet ved at inddrage et kontor ved siden af, men arresthuset havde nu fået bevilling til at ombygge besøgslokalet som ønsket.

Ombudsmanden bad om at få oplyst, om besøgslokalet nu var ombygget, eller hvornår det forventedes at være ombygget. Da arresthuset er med i et projekt om børneansvarlige, der er iværksat i to fængsler og to arresthuse på foranledning af Institut for Menneskerettigheder, gik ombudsmanden ud fra, at lokalet var eller ville blive indrettet børnevenligt.

Arrestinspektøren har oplyst, at besøgslokalet nu er ombygget og taget i brug, og at der er etableret et "børnehjørne" i lokalet. Arresthuset har supplerende over for direktoratet oplyst, at børnehjørnet er forsynet med børnemøbler (bord og stole), tavle, skriveredskaber, børnebøger, reol med børnelegetøj og tv med indbygget dvd-afspiller samt diverse børnefilm.

Direktoratet har henholdt sig hertil.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Ad 3.1.1. Arbejde

Ombudsmanden noterede sig at beskæftigelsessituationen i Arresthuset i Frederikshavn på inspektionstidspunktet fortsat – og på trods af de generelle problemer med beskæftigelse til de indsatte i arresthusene – var rimelig god. Så vidt ombudsmanden forstod, går det generelt rimeligt godt med beskæftigelsen i Arresthuset i Frederikshavn, men han bad alligevel arresthuset om at oplyse, hvordan beskæftigelsessituationen havde udviklet sig siden inspektionen den 15. marts 2011, herunder med hensyn til cellearbejde.

Arrestinspektøren har oplyst, at beskæftigelsessituation stadig er rimelig god. Arresthuset har stort set haft fuld beskæftigelse og i perioder haft op til 17 indsatte beskæftiget på værksteder. Resten har været beskæftiget i cellerne eller som gangmænd og ved bygningsvedligeholdelse.

Direktoratet har henholdt sig hertil.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Af resultatkontrakten mellem arresthuset og direktoratet fremgår det bl.a. at arresthuset i samarbejde med regionsværkmesteren skal udarbejde prognoser for produktionsvirksomheden to gange om året, og ombudsmanden bad om at modtage den senest udarbejdede prognose for produktionsvirksomheden i arresthuset. Hvis der var udarbejdet et samlet notat herom for arresthusene i området, kunne der blot henvises til svar på ombudsmandens tilsvarende anmodning i sagen om inspektionen dagen efter af Arresthuset i Aalborg.

Den seneste prognose for Arresthuset i Frederikshavn er vedlagt som bilag til direktoratets udtalelse. Arrestinspektøren har i øvrigt henvist til arrestinspektørens samlede svar om beskæftigelsessituation i arresthusområdet i sagen om inspektionen af Arresthuset i Aalborg (hvor det udtrykkeligt er oplyst, at der ikke er udarbejdet en samlet prognose for arresthusområdet).

Direktoratet har henholdt sig hertil.

Jeg har noteret mig det oplyste, herunder det, der fremgår af prognosen for Arresthuset i Frederikshavn. Det oplyste om den generelle beskæftigelsessituation for de arresthuse, der hører under Arrestinspektøren for Midt- og Nordjylland, vil blive medtaget i opfølgingsrapporten i sagen om inspektionen af Arresthuset i Aalborg.

Ad 3.2. Undervisning

Ombudsmanden gik ud fra, at undervisningen – ligesom ved den sidste inspektion af arresthuset – omfattede almindelige skolefag fra 1. til 10. klasse, men at der primært blev undervist i dansk. Ombudsmanden bad dog arresthuset om at oplyse nærmere om, hvad undervisningen omfatter.

Arrestinspektøren har oplyst, at der undervises i almindelige skolefag, dvs. dansk, engelsk, matematik, edb og tysk, og at der undervises i alle fagene fra 1. til 10. klasse.

Arrestinspektøren har videre oplyst, at de indsatte informeres om muligheden for undervisning ved indsættelsen og i husordenen. Herudover opsøger læreren de indsatte og opfordrer dem til at deltage i undervisning.

Direktoratet har henholdt sig hertil.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Ombudsmanden gik ud fra, at det sikrede pc-netværk (nu) var taget i brug i arresthuset. Han bad om at få oplyst, om det havde ført til, at flere indsatte nu deltager i undervisning i arresthuset, og om behovet for undervisning dermed var blevet større.

Arrestinspektøren har oplyst, at det sikrede pc-netværk har givet anledning til større søgning til undervisning, men at behovet stadig anses for dækket med de tildelte timer.

Direktoratet har henholdt sig hertil.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Ombudsmanden bad også arresthuset om at oplyse om arresthusets erfaringer indtil videre med ordningen med det sikrede pc-netværk.

Desuden gik ombudsmanden ud fra, at oplysningen i husordenen om, at der for tiden ikke er pc'er til rådighed for de indsatte, ville blive rettet.

Arrestinspektøren har oplyst, at det sikrede pc-netværk blev taget i brug, da direktoratet gav tilladelse til, at det kunne tages i brug. Efter lidt startvanskeligheder fungerer netværket for det meste fint. Arresthuset ønsker, at der i fremtiden bliver adgang til flere og bedre undervisningsprogrammer samt adgang til flere udenlandske internet-aviser.

Arrestinspektøren har desuden oplyst, at der er foretaget følgende ændring af husordenen vedrørende (brug af) pc:

"Arresten råder i øjeblikket over 2 PC'er til undervisningsbrug (i et sikret netværk). Indsatte kan ved henvendelse til arresthuslæreren (på anmodningsseddel) få adgang til disse maskiner."

Direktoratet har henholdt sig hertil. Direktoratet har endvidere oplyst, at der løbende arbejdes på at tilføje det sikrede pc-netværk flere undervisningsprogrammer, herunder mulighed for fjernundervisning, og at åbne for hjemmesider, som har uddannelsesmæssig relevans. Det skal dog ske under behørig hensyntagen til såvel tekniske som sikkerhedsmæssige procedurer, hvorfor der kan forekomme ventetid, eksempelvis ved åbning af adgang til ønskede hjemmesider.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Ombudsmanden bad om oplysning om praksis i arresthuset med hensyn til at undervise indsatte sammen i læge-/undervisningslokalet. Ombudsmanden bemærkede, at han var opmærksom på den begrænsede plads, der er i dette lokale.

Arrestinspektøren har oplyst, at undervisningslokalets fysiske rammer begrænser muligheden for undervisning i fællesskab, men at det dog er muligt at have to elever sammen til undervisning, eventuelt ved hver sin maskine.

Direktoratet har henholdt sig hertil.

Jeg har noteret mig, at det er muligt at undervise to indsatte sammen i undervisningslokalet, og at de også vil kunne benytte hver deres pc i undervisningen.

Ombudsmanden bad desuden arresthuset om at oplyse, om arresthuset har overvejet at lade de indsatte lave lektier sammen i arbejdstiden. Han henviste i den forbindelse til rapporten om inspektion samme dag af Arresthuset i Nykøbing Mors, hvoraf det fremgik, at det er muligt i dette arresthus.

Arrestinspektøren har oplyst, at det af og til forekommer, at indsatte ønsker at lave lektier sammen i fællesskabstiden, hvilket er til stor fornøjelse og inspiration for dem. Denne mulighed findes også i arbejdstiden på samme vilkår som arbejdsfællesskab og fællesskab ved manglende arbejde.

Arrestinspektøren har desuden oplyst, at følgende nu fremgår af husordenen:

"To indsatte kan arbejde, lave lektier sammen eller have fællesskab i arbejdstiden på en celle (hvis der ikke kan tilbydes beskæftigelse) såfremt det er praktisk muligt, og ordens- og sikkerhedsmæssige forhold ikke taler imod".

Direktoratet har henholdt sig hertil.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Det tilføjes, at jeg er bekendt med, at kriminalforsorgen har fået 122 millioner kroner i satspuljemidlerne til undervisning af indsatte over de næste fire år. Pengene er givet til fem overordnede mål, herunder forsøg med import af undervisning i udvalgte arresthuse – f.eks. i samarbejde med lokale voksenuddannelsescentre.

Ad 3.3. Behandling

Ombudsmanden bad om at få oplyst, hvor mange indsatte der normalt deltager i misbrugsbehandling i arresthuset, og hvor behandlingen foregår.

Arrestinspektøren har oplyst, at der løbende deltager ca. 5-7 indsatte i misbrugsbehandlingen i arresthuset. Samtalerne er enkeltvis og foregår i det lokale, hvor der er lægekonsultation og undervisning.

Direktoratet har henholdt sig hertil.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Ad 4. Fritid

Der er oplysning om fritidstilbuddene og adgangen til cellefællesskab i arresthusets husorden, men det fremgik ikke, hvor lang tid ad gangen de indsatte må benytte fritidsrummene.

Ombudsmanden bad om oplysning herom og anbefalede, at det kommer til at fremgå af husordenen.

Arrestinspektøren har over for direktoratet oplyst, at husordenens punkt om benyttelse af fritidsrummene nu er ændret, så det fremgår, hvor længe og hvornår der er mulighed for at benytte arresthusets fritidsrum. I husordenen står der nu følgende:

"Fritid

Der er mulighed for at deltage i forskellige fritidstilbud, for eksempel motionstræning og fritidsrum med billard.

Tilmelding sker på skema ved personalekontoret dagligt i forbindelse med indsamling efter morgenmad.

Du har adgang til at benytte kondi eller poolrum 1 time dagligt. På hverdage i tiden mellem kl. 16.00 og 20.30 og på lørdag, søndag og helligdage i tiden mellem kl. 09.00 og kl. 15.00. Inden for de tidsrum kan du reservere følgende tider:

Hverdage:

Kondi	pool
16.00-16.30	16.00-17.00
16.30-17.00	17.00-17.30
17.00-17.30	18.30-19.30
18.30-19.00	19.30-20.30
19.00-19.30	
19.30-20.00	
20.00-20.30	

Son- og Helligdage

Kondi	Pool
09.00-09.30	09.00-10.00
09.30-10.00	10.00-11.00
10.00-10.30	11.00-12.00
10.30-11.00	14.00-15.00
11.00-11.30	
11.30-12.00	
12.00-12.30	
14.00-14.30	
14.30-15.00	

Der kan kun reserveres tid dags dato. ALTSÅ ikke flere dage frem i tiden.

Kondirummet kan benyttes af højst 3 personer af gangen og billardrummet af højst 2 personer af gangen. Døren er låst under brug af rummene.

Der er i alle rum forbud mod rygning.

Indsatte skal efter brug efterlade rummet i ryddelig stand.

Overtrædelse af disse regler kan medføre disciplinærstraf eller karantæne."

Direktoratet har henholdt sig til det, som arrestinspektøren har oplyst. Direktoratet har præciseret, at det gælder både det oplyste om brugen af fritidsrummene og om revisionen af husordenen.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Ombudsmanden gengav oplysninger fra sidste inspektion af arresthuset om boldspil i gården og nævnte, at det under inspektionen denne gang (igen) blev oplyst, at der tidligere havde været mulighed for at spille basketball i gården, men at arresthuset måtte opgive denne mulighed, fordi det gav anledning til konflikter. Ombudsmanden gik ud fra, at der hermed sigtedes til den mulighed, der allerede var opgivet ved den sidste inspektion af arresthuset, og ikke et nyt forsøg på at etablere basketball i gården, men han bad om at få oplyst, om det var rigtigt forstået.

Arrestinspektøren har oplyst, at arresthuset siden sidste inspektion har forsøgt at etablere boldspil. Der er i den forbindelse i øvrigt henvist til besvarelsen af spørgsmålet på side 20, punkt 4, i rapporten jf. nedenfor.

Jeg har noteret mig, at arresthuset har forsøgt at etablere boldspil i gården igen efter sidste inspektion, jf. også det, som arrestinspektøren har oplyst nedenfor.

Ombudsmanden noterede sig, at der ikke som forudsat var indrettet et nyt sammenhængende gårdtursareal, men han bad alligevel arresthuset om at oplyse baggrunden for, at der – som han forstod det – ikke som bebudet ved sidste inspektion var etableret mulighed for boldspil (f.eks. i den ene af gårdene) – eller eventuel anden form for fysisk aktivitet.

Arrestinspektøren har oplyst, at arresthuset et par gange siden inspektionen i 2003 har forsøgt at etablere boldspil (basketkurv) på gårdtursarealet. Det er dog hver gang endt med hærværk, og det er derfor for tiden opgivet.

Arresthuset har ligeledes i perioder forsøgt med softball på gårdtursarealet. Det fremgår af direktoratets udtalelse, at arresthuset telefonisk over for direktoratet har oplyst, at forsøget med softball blev indstillet, da gården er så lille, at de indsatte, der ikke deltog i boldspillet, ikke kunne undgå at blive ramt af bolden. Gårdens lille areal er også forklaringen på, at det ikke er muligt at opdele gården i en del til boldspil og en del uden.

Arrestinspektøren har videre oplyst, at arresthuset kun har to gårdtursarealer (hvoraf det ene primært bruges til lagerplads), og at boldspil forstyrrer de andre indsatte under

gårdturen. Arresthuset har oplyst, at arresthuset ikke har personaleressourcer til at afholde ekstra gårdtur til boldspil.

Det er videre oplyst, at der de sidste to år ikke har været ønske fra de indsatte om boldspil på gårdturen. Det står de indsatte frit for at dyrke fysisk aktivitet på andre måder, så som småløb og gymnastik.

Arresthuset har desuden oplyst telefonisk over for direktoratet, at arresthuset fortsat vil overveje forslag til flere fysiske aktiviteter under gårdturen, og at man ligeledes fortsat er lydhør over for at afprøve aktiviteter, som de indsatte måtte foreslå.

Direktoratet har henholdt sig til arresthusets svar.

Jeg har noteret mig det oplyste om de forsøg, der har været efter sidste inspektion med boldspil, herunder softball, og at arresthuset er lydhør over for at prøve andre fysiske aktiviteter.

Det er efter min opfattelse uheldigt, at de fysiske rammer for gårdtursarealet sætter begrænsninger for de fysiske udfoldelsesmuligheder i gården. Jeg har dog ikke fundet tilstrækkeligt grundlag for at foretage mig mere vedrørende dette forhold, herunder det forhold, at de to gårde ikke blev sammenlagt, hvilket ellers – går jeg ud fra – ville have givet bedre muligheder for fysisk udfoldelse i gården.

Ombudsmanden bad om at få oplyst, i hvilket omfang de indsatte har tv med indbygget dvd-afspiller.

Arrestinspektøren har oplyst, at alle celler i arresten er udstyret med tv med indbygget dvd-afspiller.

Direktoratet har henholdt sig hertil.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Arrestinspektøren har i øvrigt under dette punkt oplyst, at der ikke – som ombudsmanden antog i rapporten – er samme ordning med hensyn til adgang til PlayStation i alle arresthusene i området. Da husordenerne for arresthusene er udfærdiget på baggrund af en skabelon, gik ombudsmanden ud fra, at de andre arresthuse havde en

købeordning ligesom i arresthusene i Frederikshavn og Nykøbing Mors (dog med undtagelse af Arresthuset i Århus) og ikke en lejeordning. Arrestinspektøren har oplyst, at det kun er arresthusene i Hjørring, Randers og nu også Århus, der har købeordninger, mens der er lejeordninger i de andre arresthuse.

Jeg har noteret mig det oplyste. Det tilføjes, at jeg under en inspektion den 27. og 28. marts 2012 af Anstalten ved Herstedvester fik oplyst, at denne anstalt havde købt de sidste PS-2-konsoller, der var tilbage på kriminalforsorgens centrallager i Statsfængslet på Kragsskovhede.

Ad 6.1. Talsmandsordning

Ombudsmanden bad om at få oplyst, hvor samtaler mellem talsmanden og indsatte, der har ønsket at tale med talsmanden, finder sted.

Arrestinspektøren har oplyst, at sådanne samtaler finder sted enten i talsmandens eller den indsattes celle.

Direktoratet har henholdt sig hertil.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Opfølgning

Jeg betragter hermed sagen om inspektionen af Arresthuset i Frederikshavn den 15. marts 2011 som afsluttet.

Underretning

Denne rapport sendes til Arresthuset i Frederikshavn, Arrestinspektøren for Midt- og Nordjylland, Direktoratet for Kriminalforsorgen, Folketingets Retsudvalg og de indsatte i arresthuset.

København, den 04-06-2012

Jørgen Steen Sørensen